

**Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
„Ужгородський національний університет”
Географічний факультет
Кафедра лісівництва**

Методичні вказівки
для самостійної роботи студентів з дисципліни
„Економіка лісового господарства”

Ужгород – 2021

УДК 330.68

Газуда М. В. Методичні вказівки для самостійної роботи студентів з дисципліни „Економіка лісового господарства”. Ужгород: ДВНЗ „Ужгородський національний університет”, 2021. 39 с.

Укладач:

Газуда Михайло Васильович – доктор економічних наук, професор,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

Методичні вказівки до самостійної роботи студентів з дисципліни „Економіка лісового господарства” для студентів вищих навчальних закладів III-IV рівня акредитації. Розраховані для підготовки фахівців освітнього рівня „Бакалавр” (усіх форм навчання) за спеціальністю 205 Лісове господарство. Методичні вказівки містять матеріали з методики виконання семінарських занять відповідно до передбаченої навчальним планом тематики.

Рецензент:

Готра Вікторія Вікторівна – доктор економічних наук, професор,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»

*Рекомендовано до друку методичною комісією географічного факультету
ДВНЗ „Ужгородський національний університет” (протокол № 10 від 30.06.2021 р.)*

ЗМІСТ

1.	Опис навчальної дисципліни	4
2.	Передмова	5
3.	Навчально-тематичний план дисципліни „Економіка лісового господарства”	7
4.	Тематика та плани лекцій за програмою змістових модулів	8
5.	Тематика та плани семінарських занять	13
6.	Завдання для самостійної роботи	21
7.	Зразки тесових завдань для проведення модульного контролю	27
8.	Перелік питань для підготовки до іспиту	30
9.	Критерії оцінювання знань та підсумкового контролю	33
10.	Список рекомендованої літератури	35

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування Показників Денна	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 150	3-й	4-й
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин: для денної/заочної форми навчання: аудиторних – 4,8 самостійної роботи студента – 4,8	6-й	7-й
	Лекції:	
	36	10
	Практичні (семінарські):	
	38	12
Вид підсумкового контролю: усний	Самостійна робота:	
Форма підсумкового контролю: іспит	76	128

2. Передмова

Соціоприродна взаємодія у сфері лісового господарства окреслює сучасну лісову політику України, де взаємозумовлюються організаційні підходи спрямовані на раціональне використання, відтворення, охорону та дослідження лісових ресурсів, лісоресурсного потенціалу, а також можливостей розвитку лісгосподарювання. Розширене відтворення лісових територій є необхідною умовою збереження й охорони навколишнього природного середовища. Особливо це є актуальним в умовах трансформаційних змін в межах економічної системи країни та її регіонів. Зумовлюється необхідність формування теоретико-методичних підходів щодо проведення науково-економічних досліджень у галузі лісового господарювання. З огляду на відмічене виникає потреба у підготовці висококваліфікованих спеціалістів, які володітимуть сучасними підходами до ведення і господарювання у лісовій галузі.

Вивчення дисципліни *„Економіка лісового господарства”* сприяє виокремленню інноваційних підходів до ведення діяльності у сфері лісового господарства, формуванню нового еколого-економічного мислення передусім у процесі прийняття адекватних, грамотних рішень управлінського характеру, що в подальшому дасть можливість успішно функціонувати підприємствам і організаціям зазначеної сфери.

Метою навчальної дисципліни „Економіка лісового господарства” є формування системи теоретико-практичних знань стосовно ведення господарської діяльності у сфері лісового господарства на основі вивчення дії об’єктивних економічних законів, які виражають внутрішні, суттєві, постійні причинно-наслідкові (детерміновані) зв’язки між економічними явищами і процесами, структурними елементами економічної системи, в цілому.

Завдання дисципліни передбачає теоретичну та практичну підготовку студентів для вирішення конкретних завдань функціонування сфери лісового господарства з опануванням спеціальних правил, методів і прийомів кількісного аналізу багатогранної економічної інформації, що використовуватиметься у практичній діяльності підприємств і організацій лісового господарства, зокрема:

- вивчення теоретико-методичних засад та економічних аспектів соціоприродної взаємодії;
- дослідження дії об’єктивних економічних законів, що проявляються на підприємствах і організаціях лісового господарства;
- формування системи планування, спрямовану на вирішення основної мети, заради якої створене підприємство;

- обґрунтування основ управлінської діяльності з метою забезпечення ефективної виробничо-господарської діяльності підприємств і організацій лісового господарства.

Для вирішення цих завдань необхідним є забезпечення висококваліфікованих фахових спеціалістів, *які спроможні*:

- мислити еколого-економічними категоріями;
- окреслювати систему критеріїв і показників для економіко-екологічного аналізу господарської діяльності у процесі функціонування підприємств і організацій;
- здійснювати пошук ефективної управлінської моделі щодо прийняття і реалізації управлінських рішень.

Предметом дисципліни „Економіка лісового господарства” є виробничі відносини людей в галузі раціонального використання, відтворення природно-ресурсної бази та забезпечення ефективного функціонування підприємств і організацій лісового господарства

По завершенню вивчення дисципліни студенти *повинні*:

- **знати**: теоретико-методичні основи вивчення дисципліни; класифікацію видів економічної діяльності та механізми економічних процесів у лісовому й садово-парковому господарстві; економічні основи діяльності підприємств і організацій, зокрема чинники їх функціонування і розвитку, особливості економічних відносин та ін.; складові елементи садово-паркового господарства; методи оцінки витрат і результатів господарської діяльності; способи мотиваційного впливу, спроможні забезпечити ефективне господарювання підприємств і організацій зазначеної сфери.
- **вміти**: здійснювати економічну оцінку лісових ресурсів із застосуванням існуючої методичної бази; виокремлювати основні проблеми власності на лісові ресурси та підходи до їх вирішення, а також сучасні тенденції та проблеми розвитку сфери лісового та садово-паркового господарства; на практиці реалізовувати навички аналітичної діяльності; застосовувати прийоми здійснення розрахунків з метою економічного обґрунтування господарських рішень; впроваджувати набуті економічні знання для прийняття результативних управлінських рішень як на рівні державних, так і підприємницьких структур у сфері лісового господарства.

3. Навчально-тематичний план дисципліни „Економіка лісового господарства”

№ п/п	Назва теми	Форми навчання							
		денна				заочна			
		Всього годин	у тому числі			Всього годин	у тому числі		
			Лекції	Практичні заняття	СРС		Лекції	Практичні заняття	СРС
6-й / 7-й семестр									
Змістовний модуль 1. <i>Теоретико-методичні основи економіки лісового господарства</i>									
1.	Предмет, методи і завдання дисципліни „Економіка лісового господарства”	9	2	2	5	5	-	-	15
2.	Місце лісового господарства в господарському комплексі країни. Характеристика галузей.	13	4	2	7	12	2	2	10
3.	Основні поняття і характеристика природно-ресурсної бази лісового господарства	15	4	4	7	17	-	2	15
	Модульна контрольна робота	2		2		1		1	
	Разом за модуль	39	10	10	19	35	2	5	40
Змістовний модуль 2. <i>Забезпечення процесу ефективного функціонування підприємств лісового господарства</i>									
4.	Основні засоби в лісовому господарстві	13	2	4	7	6	1	-	11
5.	Оборотні засоби в лісовому господарстві	13	2	4	7	6	1	-	11
6.	Кадри, продуктивність праці в лісовому господарстві	13	4	2	7	11	1	-	11
7.	Заробітна плата у лісовому господарстві	13	4	2	7	11	1	2	11
8.	Собівартість і ціноутворення на продукцію лісового господарства	15	4	4	7	11	1	2	11
9.	Фінансуванні і оподаткування лісового господарства	13	4	2	7	11	1	-	11
10.	Врахування фактору часу в лісгосподарському виробництві	13	2	4	7	15	1	2	11
11.	Економічна ефективність лісового господарства	16	4	4	8	13	1	-	11
	Модульна контрольна робота	2		2		1		1	
	Разом за модуль	111	26	28	55	85	8	7	88
	Всього годин:	150	36	38	76	120	10	12	128

4. Тематика та плани лекцій за програмою змістових модулів

Змістовний модуль 1.

Теоретико-методичні основи економіки лісового господарства

Тема 1. Предмет, методи і завдання дисципліни „Економіка лісового господарства”

1. Предмет, об'єкт та завдання дисципліни „Економіка лісового господарства”
2. Поняття про економіку як науку. Елементи і питання економіки.
3. Класифікація економічних ресурсів.
4. Місце економіки лісового господарства в системі економічних наук.

Предмет дисципліни „Економіка лісового господарства”. Завдання, які стоять перед економікою лісового господарства. Сутність поняття „економіка”. Елементи і питання економіки. Основоположні принципи економіки господарювання. Класифікація економічних ресурсів. Поняття лісового господарства. Основні методи дослідження використовувані економікою лісового господарства. Зв'язок економіки лісового господарства з іншими науками.

Тема 2. Місце лісового господарства в господарському комплексі країни. Характеристика галузей.

1. Класифікатор видів економічної діяльності у сфері лісового господарства.
2. Характеристика лісогосподарської та пов'язаної з нею галузей.
3. Підприємства лісового господарства.
4. Місце лісового господарства в господарському комплексі країни.

Класифікатор видів економічної діяльності як складова частина державної системи класифікації і кодування техніко-економічної та соціальної інформації. Визначення понять „економічна діяльність”, „вид діяльності”, „галузь діяльності”. Лісове господарство як самостійна галузь матеріального виробництва. Основні вимоги щодо ведення лісового господарства. Спорідненість галузей лісового господарства. Підприємство як самостійний суб'єкт господарювання. Місце лісового господарства в господарському комплексі країни. Валовий внутрішній продукт (ВВП) як один з найважливіших показників розвитку економіку. Валовий внутрішній продукт лісового господарства.

Тема 3. Основні поняття і характеристика природно-ресурсної бази лісового господарства.

1. Категорійно-понятійний апарат природно ресурсної бази лісового господарства.
2. Власність на ліси.
3. Індикатори стану та використання лісових ресурсів.
4. Лісові ресурси світу та України, їх використання.

Економічна термінологія природно ресурсної бази лісового господарства. Підходи до формування власності на ліси. Основні показники стану та використання лісових ресурсів. Лісові ресурси світу та України. Лісистість як один з основних і загальних характеристик лісових ресурсів. Використання лісових ресурсів в Україні. Основні показники використання і відновлення лісових ресурсів в Україні. Інтенсивність лісокористування.

Змістовний модуль 2.

Забезпечення процесу ефективного функціонування підприємств лісового господарства

Тема 4. Основні засоби у лісовому господарстві

1. Сутнісні особливості та класифікація основних засобів.
2. Оцінювання основних засобів.
3. Особливості спрацювання основних засобів. Амортизація.
4. Індикатори використання та відтворення основних засобів.

Змістовне наповнення поняття „основні засоби”. Класифікація основних засобів. Виробничі основні засоби. Невиробничі основні засоби. Особливості обліку основних засобів у лісовому господарстві. Оцінювання основних засобів. Первісна (початкова) вартість. Відновна (відновлювальна) вартість. Залишкова й ліквідаційна вартість. Особливості спрацювання основних засобів. Амортизація. Фізичне (матеріальне) спрацювання. Моральне (техніко-економічне) старіння основних засобів. Чинники впливу на швидкість і розміри фізичного спрацювання основних засобів. Амортизація як процес перенесення вартості основних засобів на вартість створеної продукції (товарів і послуг). Норма амортизації. Показники використання основних засобів. Відтворення основних засобів. Просте відтворення основних засобів. Розширене відтворення основних засобів. Джерела відтворення основних засобів.

Тема 5. Оборотні засоби в лісовому господарстві

1. Оборотні засоби, сутнісні підходи.
2. Кругообіг оборотних засобів.
3. Класифікація оборотних засобів.
4. Показники використання оборотних засобів.

Оборотні засоби як сукупність оборотних виробничих фондів і фондів обігу у вартісному виразі. Склад і структура оборотних засобів. Визначення фондів обігу. Кругообіг оборотних засобів. Постадійність переходу оборотних засобів із грошової стадії у виробничу, а потім у готову продукцію. Класифікація оборотних засобів за певними ознаками. Характеристика показників ефективності використання оборотних засобів. Показники використання оборотних засобів. Основні напрями поліпшення використання оборотних засобів.

Тема 6. Кадри, продуктивність праці в лісовому господарстві.

1. Економічна сутність продуктивності праці.
2. Показники продуктивності праці.
3. Персонал підприємства. Класифікація кадрів.
4. Показники обороту трудових ресурсів.
5. Мотивація продуктивності праці.

Продуктивність праці, як економічна категорія. Методи вимірювання продуктивності праці. Рівень продуктивності праці. Показники, що характеризують продуктивність праці на підприємствах. Персонал підприємства. Трудові ресурси. Класифікація кадрів: робітники, керівники, спеціалісти (фахівці), службовці (технічні виконавці). Показники обороту трудових ресурсів. Облік кадрів (явочна, облікова і середньооблікова чисельність працівників). Мотивація продуктивності праці. Система мотивації підвищення продуктивності праці. Методи мотивації праці.

Тема 7. Заробітна плата у лісовому господарстві

1. Сутність поняття „заробітна плати”.
2. Структура заробітної плати.
3. Організація оплати праці.
4. Форми і системи оплати праці.

Заробітна плати як грошовий вираз вартості товару „робоча сила”. Основна заробітна плати. Додаткова заробітна плати. Інші заохочувальні та компенсаційні виплати. Мінімальна заробітна плати. Функції заробітної плати. Організація оплати праці. Основні елементи тарифної системи. Тарифно-кваліфікаційний довідник робіт і професій робітників. Кваліфікаційний довідник посад керівників, спеціалістів і службовців. Характеристика тарифної сітки в лісовому господарстві. Форми і системи оплати праці. Основні принципи при виборі форм і систем оплати праці.

Тема 8. Собівартість і ціноутворення на продукцію лісового господарства

1. Класифікаційні особливості витрат.
2. Собівартість продукції лісового господарства.
3. Ціноутворення на продукцію лісового господарства.
4. Механізм формування цін на необроблену деревину на аукціонах.

Сутнісні й класифікаційні особливості витрат. Прямі витрати. Непрямі витрати. Економічні елементи та статті калькуляції як види витрат. Елементи матеріальних витрат. Групування витрат за статтями калькуляції. Витрати на лісогосподарські роботи і послуги, виконані за власні кошти, як додаткова стаття до типової номенклатури статей калькуляції. Ціноутворення на продукцію лісового господарства. Методи ціноутворення. Види цін: вільні, регульовані, фіксовані. Державні фіксовані та регульовані ціни. Контрактні ціни. Механізм формування цін на необроблену деревину на аукціонах. Біржа, як постійно діючий ринок масових взаємозамінних товарів. Аукціон, як платформа для публічної торгівлі товарами або майном у попередньо обумовленому місці.

Тема 9. Фінансуванні і оподаткування лісового господарства

1. Особливості фінансування лісового господарства.
2. Рента в лісовому господарстві.
3. Сутнісні поняття оподаткування.
4. Формування системи оподаткування в лісовому господарстві.
5. Фінансування лісового господарства.

Фінансування як залучення необхідних коштів для здійснення господарської діяльності. Джерела фінансування лісового господарства в Україні. Лісовий кодекс України щодо фінансування лісового господарства. Економічна сутність ренти, як особливого виду відносно стійкого доходу від певних видів власності. Рента в лісовому господарстві. Сутнісні поняття оподаткування. Податкова система, як сукупність загальнодержавних та місцевих податків і зборів, що справляються в установленому порядку з суб'єктів господарювання. Податок на додану вартість. Податок на прибуток. Формування системи оподаткування в лісовому господарстві. Збір за спеціальне використання лісових ресурсів. Фінансування лісового господарства.

Тема 10. Врахування фактора часу в лісогосподарському виробництві

1. Економічна сутність поняття про фактор часу і норму дисконту.
2. Основні фінансові формули для дисконтування і пролонгування.
3. Поняття про інвестування. Критерії оцінки інвестицій.
4. Вибір норми дисконту. Економічно оптимальний оборот рубки.

Тривалий період виробництва, як одна з найважливіших особливостей лісового господарства. Норма дисконту як вартість грошей або норма росту капіталу, яка відображає суспільну норму часових переваг. Альтернативне використання капіталу. Основні фінансові формули для дисконтування і пролонгування. Поняття про інвестування. Критерії оцінки інвестицій. Інвестиції як вид майнових та інтелектуальних цінностей. Вибір норми дисконту. Економічно оптимальний оборот рубки. Чинники впливу на величину вартості землі. Формула Фаустмана.

Тема 11. Економічна ефективність лісового господарства.

1. Економічна сутність понять „ ефект” і „ефективність”.
2. Формування прибутку і рентабельності.
3. Базові принципи оцінювання економічної ефективності лісогосподарського виробництва.
4. Оцінювання економічної ефективності лісогосподарських заходів.

Сутнісні особливості ефективності виробництва, як комплексної характеристики кінцевих результатів використання засобів виробництва й робочої сили за певний проміжок часу. Види ефектів. Первинний і вторинний економічний ефект. Абсолютний економічний ефект. Відносний економічний ефект (ефективність). Порівняний економічний ефект. Економічна сутність доходу. Економічна сутність прибутку. Збиток як перевищення суми витрат над сумою доходу. Види рентабельності. Принципи оцінювання економічної ефективності лісогосподарського виробництва. Принцип „з” та „без”. Принцип „врахування фактора часу”. Принцип екологічної „обачливості”. Оцінювання економічної ефективності лісогосподарських заходів. Економічна ефективність проведення рубок догляду. Оцінка економічної ефективності рубок головного користування. Найбільш ймовірні джерела невизначеності у лісогосподарських проектах: природні чинники; фінансові та економічні чинники, людський чинник.

5. Тематика та плани семінарських занять

Тема 1. Предмет, методи і завдання дисципліни „Економіка лісового господарства”

1. Передумови виникнення і розвитку економіки лісового господарства як окремої дисципліни.
2. Предмет, завдання та зміст дисципліни „Економіка лісового господарства”.
3. Методологія і методика дисципліни та її зв'язок з іншими науками.

Перелік питань для дискусії:

1. У чому полягають особливості лісу як економічної категорії?
2. Необхідна методична умова розгляду взаємовідносин природи і суспільства.
3. Застосування принципу взаємозв'язку і розвитку явищ і об'єктивної дійсності в економіці лісового господарства.
4. Ваше бачення взаємозумовленості розвитку лісового господарства.

Література:

1. Генсірук С. А., Фурдичко О. І., Бондар В. С. Історія лісівництва в Україні : Навч. посібник для студ. вузів; За ред. С.А. Генсірука. Львів: Світ, 1995. 421 с.
2. Бобко А. Лісівництво і державна політика щодо користування землями лісогосподарського призначення в Україні//Економіка України. 2012. № 7. С. 70–79.
3. Пірс П. Основи економіки лісового господарства / Пер. з англ. Логацький В. М. К. : „Видавничий дім „ЕКО-інформ”, 2006. 224 с.
4. Сенько Є. І. Організація, планування та управління на підприємствах лісового господарства : [навч. посібник]. К. : Знання, 2012. 487 с.
5. Синякевич І.М. Економіка лісокористування: навч. підруч. Львів: ІЗМН, 2007. 402 с.
6. Синякевич І.М., Дейнека А.М. Соловій І.М. Лісова політика. Підручник/ За ред. І.М. Синякевича. К.: Знання, 2013. 332 с.
7. Фурдичко О., Дребот О. Лісовий сектор економіки України: проблеми і перспективи розвитку // Економіка України. 2012. № 3. С. 70–79.

Тема 2. Місце лісового господарства в господарському комплексі країни. Характеристика галузей.

1. Лісове господарство, як сукупність видів економічної діяльності.
2. Місце лісового господарства серед інших видів діяльності. КВЕД.
3. Організаційна структура управління лісовим господарством.

Перелік питань для дискусії:

1. Обґрунтування ієрархічної структури групування видів економічної діяльності у сфері лісового господарства.
2. Взаємозумовленість розвитку лісового господарства з іншими галузями економіки.
3. Які види економічних результатів кожен з ресурсів продукує та які з них є найважливішими для економіки лісового господарства?
4. Поясніть особливості функціонування підприємств, які займаються веденням лісового господарства.

Література:

1. Дробко Е. В., Левківський В. М. Державне управління та державна політика у сфері лісових відносин: теоретичний аспект// Науковий вісн. Академії муніцип. упр. (Серія “Управління”). 2013. № 2. С. 147–153.
2. Класифікація видів економічної діяльності ДК009:2010. Національний класифікатор України/Держспоживстандарт України від 11.10.2010 № 457. URL: http://www.ubc.ua/Links/codes_ua2
3. Пірс П. Основи економіки лісового господарства / Пер. з англ. Логацький В. М. К. : „Видавничий дім „ЕКО-інформ”, 2006. 224 с.
4. Сенько Є. І. Організація, планування та управління на підприємствах лісового господарства : [навч. посібник]. К. : Знання, 2012. 487 с.
5. Синякевич І.М., Дейнека А.М. Соловій І.М. Лісова політика. Підручник/ За ред. І.М. Синякевича. К.: Знання, 2013. 332 с.
6. Кобецька Н. Р. Дозвільне та договірне регулювання використання природних ресурсів в Україні : дис. ... докт. юрид. наук : спец. 12.00.06 «Земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право» / Надія Романівна Кобецька. К., 2016. 424 с.
7. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
8. Мікулін Д. М. Правове регулювання довгострокового тимчасового користування лісами : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.06 «Земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право» / Денис Миколайович Мікулін. Х., 2016. 222 с.

Тема 3. Основні поняття і характеристика природно-ресурсної бази лісового господарства.

1. Особливості понятійно-категорійного апарату природно-ресурсної бази лісового господарства.
2. Індикатори оцінювання стану та використання лісових ресурсів.

Перелік питань для дискусії:

1. Які ресурси лісу вперше стали об'єктом права власності?
2. Якими економічними показниками характеризується рівень використання лісосировинних ресурсів?
3. Поділ лісів на категорії за функціональними особливостями.
4. Сутнісні особливості й відмінності загального й спеціального використання лісових ресурсів.
5. Рівень сучасного використання лісових ресурсів України. Обґрунтуйте власні пропозиції і рекомендації.

Л і т е р а т у р а:

1. Пірс П. Основи економіки лісового господарства / Пер. з англ. Логацький В. М. К. : „Видавничий дім „ЕКО-інформ”, 2006. 224 с.
2. Сенько Є.І. Організація, планування та управління на підприємствах лісового господарства: [навч. посібник]. К. : Знання, 2012. 487 с.
3. Синякевич І.М. Економіка лісокористування: навч. підруч. Львів: ІЗМН, 2007. 402 с.

4. Синякевич І.М., Дейнека А.М. Соловій І.М. Лісова політика. Підручник/ За ред. І.М. Синякевича. К.: Знання, 2013. 332 с.
6. Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок : постанова Кабінету Міністрів України від 16 травня 2007 р. № 733. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>
7. Порядок спеціального використання лісових ресурсів : Постанова Кабінету Міністрів України від 23.05.2007 № 761 // Офіційний вісник України. 2007. № 39. Ст. 1550.
8. Правила використання корисних властивостей лісів : Наказ міністерства аграрної політики та продовольства України від 14.08.2012 № 502//Офіційний вісник України. 2012. № 69. Ст. 2834.
9. Правила поліпшення якісного складу лісів: Постанова Кабінету Міністрів України від 12.05.2007 №724 /Офіційний вісник України. 2007. № 37. Ст. 1478.
10. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25 червня 1991 року// Відомості Верховної Ради України. 1991. № 41. Ст. 546.

Змістовний модуль 2.

Забезпечення процесу ефективного функціонування підприємств лісового господарства

Тема 4. Основні засоби в лісовому господарстві

1. Класифікація основних засобів залежно від участі у виробничому процесі.
2. Підходи до оцінки основних засобів.
3. Показники забезпечення підприємства основними засобами.
4. Форми та джерела відтворення основних засобів.

Перелік питань для дискусії:

1. *За якими вартостями та з якою метою здійснюється облік основних засобів?*
2. *За якими ознаками основні засоби поділяються на активні і пасивні?*
3. *Що таке моральний та фізичний знос?*
4. *Охарактеризуйте показники ефективності використання основних фондів підприємства.*
5. *Як здійснюється кругообіг основних засобів?*

Література:

1. Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економіка підприємства: [Навч. посіб.]. К. : Центр учбової літератури, 2010. 488 с.
2. Пірс П. Основи економіки лісового господарства / Пер. з англ. Логацький В. М. К. : „Видавничий дім „ЕКО-інформ”, 2006. 224 с.
3. Сенько Є. І. Організація, планування та управління на підприємствах лісового господарства : [навч. посібник]. К. : Знання, 2012. 487 с.
4. Синякевич І.М. Економіка лісокористування: навч. підруч. Львів: ІЗМН, 2007. 402 с.
5. Назарбаєва Р. Амортизація у формулах та прикладах // Бухгалтерія. №30 (445). 2001. С.119-126.

Тема 5. Оборотні засоби в лісовому господарстві

1. Склад і структура оборотних засобів.
2. Показники ефективності використання оборотних засобів.
3. Показники ефективності використання оборотних виробничих фондів.

Перелік питань для дискусії:

1. Поясніть цикл кругообігу оборотний засобів.
2. Назвіть показники, які характеризують кругообіг і використання обігових коштів.
3. Наведіть і поясніть класифікацію оборотних засобів.
4. Обґрунтуйте джерела поповнення обігових коштів.
5. Охарактеризуйте шляхи поліпшення використання оборотних засобів.

Література:

1. Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економіка підприємства: [Навч. посіб.]. К. : Центр учбової літератури, 2010. 488 с.
2. Сенько Є. І. Організація, планування та управління на підприємствах лісового господарства : [навч. посібник]. К. : Знання, 2012. 487 с.
3. Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. Й.М. Петровича. Львів: „Магнолія плюс”, видавець В.М.Піча. 2004. 680 с.
4. Орлов О.О. Планування діяльності промислового підприємства. [підручник]. К.: Скарби, 2002. 336 с.
5. Харів П. С. Економіка підприємства : Збірник задач і тестів : [Навч. посіб.]. К. : Знання-Прес, 2001. 301 с.

Тема 6. Кадри, продуктивність праці в лісовому господарстві.

1. Показники та методи вимірювання продуктивності праці.
2. Чинники зростання продуктивності праці.
3. Ринок праці та вартість робочої сили.
4. Система мотивації підвищення продуктивності праці.

Перелік питань для дискусії:

1. Особливості забезпечення підвищення рівня продуктивності праці у лісовому господарстві.
2. На які групи поділяється персонал підприємства залежно від виконуваних функцій.
3. Значення праці в лісовому господарстві.
4. Окресліть шляхи підвищення продуктивності праці.

Л і т е р а т у р а:

1. Сенько Є. І. Організація, планування та управління на підприємствах лісового господарства : [навч. посібник]. К. : Знання, 2012. 487 с.
2. Синякевич І.М. Економіка лісокористування: навч. підруч. Львів: ІЗМН, 2007. 402 с.
3. Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економіка підприємства: [Навч. посіб.]. К. : Центр учбової літератури, 2010. 488 с.
4. Организация, нормирование и оплата труда : [учебное пособие] / А. С. Головачев и [др.]; под общ. ред А. С. Головачева. 2-е изд., испр. и доп. М. : Новое знание, 2005. 539 с.
5. Про затвердження Тимчасових методичних рекомендацій розрахунку продуктивності праці в цілому в економіці та видами економічної діяльності Наказ. 2008. № 916. URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=v0916665-08>.
6. Сенько Є.І. Економіка праці в лісовому секторі: навч. посібник. Л.: НЛТУ, 2007. 107 с.

Тема 7. Заробітна плата у лісовому господарстві

1. Складові структури заробітної плати.
2. Функції заробітної плати.
3. Форми оплати праці застосовувані у лісовому господарстві.

Перелік питань для дискусії:

1. *Сформулюйте ринкове визначення заробітної плати. Від яких чинників залежить її величина?*
2. *Назвіть та охарактеризуйте принципи вибору форм і систем оплати праці.*
3. *Наведіть форму мотивуючої оплати праці та поясніть позначення.*
4. *У чому полягає принцип інформативності при мотивуючій оплаті праці?*
5. *Які принципи необхідно враховувати при побудові схем оплати праці?*

Л і т е р а т у р а:

1. Онищенко О.В. Організація виробництва: навч. посібник. К.: Лібра. 2003. 335 с.
2. Орлов О. О. Планування діяльності промислового підприємства. [підручник]. К.: Скарби, 2002. 336 с.
3. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування/ Закон України // ВВР. 2011. № 2-3. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page>.
4. Про оплату праці/ Закон України (із змінами і доповненнями) // ВВР. 1995. № 17. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg>.
5. Про умови оплати праці працівників бюджетних установ природно-заповідного фонду Держлісагентства України. Наказ. 2011. № 545. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0556-12>.
6. Синякевич І. М. Економіка галузей лісового комплексу: [підручник]. Львів: Світ, 1996. 184 с.

Тема 8. Собівартість і ціноутворення на продукцію лісового господарства

1. Сутнісні й класифікаційні особливості витрат.
2. Групування витрат за статтями калькуляцій.
3. Витрати на лісогосподарські роботи і послуги.
4. Ціноутворення на продукцію лісового господарства.

Перелік питань для дискусії:

1. *Що таке собівартість продукції лісового господарства?*
2. *Охарактеризуйте особливості ціноутворення та стратегію управління цінами на продукцію в лісовому господарстві.*
3. *Обґрунтуйте ціни за видами „франко”.*
4. *Назвіть основні положення проведення торгівлі необробленою деревиною на аукціонах в Україні.*

Л і т е р а т у р а:

1. Озеран В. О., Чік М. Ю. Вплив організаційно-технологічних особливостей лісового господарства на методику обліку та контролю витрат і калькулювання собівартості продукції. 2009. URL : <http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Vnulp/Management/2009>. 17
2. Онищенко О.В. Організація виробництва: навч. посібник. К.: Лібра. 2003. 335 с.
3. Орлов О. О. Планування діяльності промислового підприємства. [підручник]. К.: Скарби, 2002. 336 с.
4. Про ціни і ціноутворення Закон України «» (із змінами і доповненнями) // ВВР. 1990. № 52. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg>.
5. Синякевич І. М. Економіка галузей лісового комплексу: [підручник]. Львів : Світ, 1996. 184 с.
6. Сенько Є. І. Організація, планування та управління на підприємствах лісового господарства : [навч. посібник]. К. : Знання, 2012. 487 с.
7. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) на підприємствах лісового господарства України. – Наказ Державного комітету лісового господарства України від 08.11.2002 р., № 146.

Тема 9. Фінансування і оподаткування лісового господарства

1. Особливості фінансування лісогосподарювання.
2. Джерела фінансування у лісовому виробництві.
3. Складові частини лісового доходу.
4. Сутність економічної ренти.

Перелік питань для дискусії:

1. *Охарактеризуйте особливості фінансування виробництва у лісовому господарстві.*
2. *Що таке економічна рента?*
3. *У чому полягає економічна природа попенної плати?*
4. *Поясніть принципи визначення попенної плати в умовах ринкової економіки.*
5. *Охарактеризуйте систему оподаткування лісового господарства, при якій об'єктом оподаткування є земля.*

Література:

1. Пірс П. Основи економіки лісового господарства / Пер. з англ. Логацький В. М. К. : „Видавничий дім „ЕКО-інформ”, 2006. 224 с.
2. Податковий кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2011. №13-14, № 15-16, № 17, ст.112). URL : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.
3. Сенько Є. І. Організація, планування та управління на підприємствах лісового господарства : [навч. посібник]. К. : Знання, 2012. 487 с.
4. Синякевич І. М. Економіка галузей лісового комплексу: [підручник]. Львів : Світ, 1996. 184 с.
5. Про затвердження Методики визначення обсягів фінансування на утримання 1 га зелених насаджень/ Наказ. 2007. № 2 URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/FIN25507.html.
6. Про внесення змін до лісового кодексу України/ Закон України від 8 лютого 2006 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
7. Положення (Стандарти) бухгалтерського обліку (станом на 22.04.2011) URL: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/>.
8. Орлов О.О. Планування діяльності промислового підприємства. [підручник]. К.: Скарби, 2002. 336 с.

Тема 10. Врахування фактора часу в лісогосподарському виробництві

1. Фактор часу і норма дисконту.
2. Альтернативне використання капіталу.
3. Інвестиції як вид майнових та інтелектуальних цінностей.
4. Чинники впливу на величину вартості землі.
5. Формула Фаустмана.

Перелік питань для дискусії:

1. Назвіть і охарактеризуйте чинники, які зумовлюють необхідність врахування фактора часу в лісогосподарському виробництві.
2. Як називається визначення теперішньої вартості майбутніх грошових потоків? Наведіть формулу.
3. Що таке пролонгування? Наведіть формулу.
4. Що таке інвестиційний аналіз?
5. Що таке чиста теперішня вартість? Як вони використовуються для оцінки ефективності інвестицій?
6. У чому полягає критика формули Фаустмана.

Л і т е р а т у р а :

1. Про інвестиційну діяльність/ Закон України//Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, № 47, ст.646. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12>
2. Про Державне агентство лісових ресурсів України/ Положення. 2011. № 458. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg>.

3. Сенько Є. І. Організація, планування та управління на підприємствах лісового господарства : [навч. посібник]. К. : Знання, 2012. 487 с.
4. Синякевич І. М. Економіка галузей лісового комплексу: [підручник]. Львів : Світ, 1996. 184 с.
5. Пірс П. Основи економіки лісового господарства / Пер. з англ. Логацький В. М. К. : „Видавничий дім „ЕКО-інформ”, 2006. 224 с.
6. Орлов О. О. Планування діяльності промислового підприємства. [підручник]. К.: Скарби, 2002. 336 с.

Тема 11. Економічна ефективність лісового господарства

1. Економічні види ефектів.
2. Оцінювання економічної ефективності лісогощодарських заходів.
3. Економічна сутність доходу і прибутку.
4. Оцінка економічної ефективності рубок головного користування.

Перелік питань для дискусії:

1. Назвіть та охарактеризуйте види економічних ефектів.
2. У чому полягає принцип екологічної обачливості в економіці?
3. Чим відрізняються поняття ефект і ефективність.
4. Охарактеризуйте базові принципи економічної ефективності лісогощодарських проектів.
5. Поясніть зміст принципу економічної ефективності «з» та «без».
6. Охарактеризуйте методикy аналізу економічної ефективності на прикладі проекту в лісовому господарстві.

Л і т е р а т у р а:

1. Пірс П. Основи економіки лісового господарства / Пер. з англ. Логацький В. М. К. : „Видавничий дім „ЕКО-інформ”, 2006. 224 с.
2. Сенько Є. І. Організація, планування та управління на підприємствах лісового господарства : [навч. посібник]. К. : Знання, 2012. 487 с.
3. Синякевич І. М. Економіка галузей лісового комплексу: [підручник]. Львів : Світ, 1996. 184 с.
4. Орлов О. О. Планування діяльності промислового підприємства. [підручник]. К.: Скарби, 2002. 336 с.
5. Економіка підприємства : [підручник] / За заг. ред. С. Ф. Покропивного. Вид. 2-ге, перероб. та доп. К. : КНЕУ, 2001. 528 с.
6. Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. Й.М. Петровича. Львів: „Магнолія плюс”, видавець В.М.Піча. 2004. 680 с.

6. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота є невід'ємною частиною навчального процесу і основою пізнавальної діяльності студента. Метою методичних вказівок є конкретизація самостійної роботи студента для всебічного підвищення рівня знань, раціоналізації процесів підготовки, виконання і захисту самостійної роботи, єдності навчальної та науково-дослідної роботи.

Освоєння курсу відповідно до програми передбачає самостійне опрацювання студентом літературних джерел, вивчення теоретичних питань тематики, виконання практичних завдань. Навчальні завдання за кожною темою містять перелік питань, літературних джерел і практичних завдань.

Викладач курсу спрямовує і контролює самостійну роботу студента, встановлює час консультацій та термін виконання самостійної роботи за кожною темою курсу.

Змістом самостійної роботи студентів є вивчення теоретичних питань, підготовка до семінарських занять. Контроль за самостійною роботою студентів здійснюється на практичних і семінарських заняттях у формі поточного контролю та перевірки якості виконання домашніх завдань.

Перелік запитань і завдань, що виносяться на самостійне опрацювання студентами:

№ п/п	Тематика модулів та зміст самостійної роботи	Кількість год.	Рекомендована література
1	2	3	4
1.	<p>Предмет, методи і завдання дисципліни „Економіка лісового господарства”</p> <ul style="list-style-type: none"> - Поясніть значення терміну „економіка”. - Назвіть три головні проблеми, які вирішує наука економіка. - Що таке економіка лісового господарства? - У чому полягають особливості лісу як економічної категорії? - Необхідна методична умова розгляду взаємовідносин природи і суспільства. - Застосування принципу взаємозв'язку і розвитку явищ і об'єктивної дійсності в економіці лісового господарства. - Ваше бачення взаємозумовленості розвитку лісового господарства. 	5	<ol style="list-style-type: none"> 1. Білоус. В. І. Садово-паркове мистецтво: коротка історія розвитку та методи створення художніх садів. К. : Науковий світ, 2001. 299 с. 2. Генсірук С. А., Фурдичко О. І., Бондар В. С. Історія лісівництва в Україні : Навч. посібник для студ. вузів; За ред. С.А. Генсірука. Львів : Світ, 1995. 421 с. 3. Пірс П. Основи економіки лісового господарства / Пер. з англ. Логацький В. М. К. : „Видавничий дім „ЕКО-інформ”, 2006. 224 с. 4. Сенько Є. І. Організація, планування та управління на підприємствах лісового господарства : [навч. посібник]. К. : Знання, 2012. 487 с. 5. Синякевич І.М. Економіка лісокористування: навч. підруч. Львів: ІЗМН, 2007. 402 с. 6. Синякевич І.М., Дейнека А.М. Соловій І.М. Лісова політика. Підручник/ За ред. І.М. Синякевича. К.: Знання, 2013. 332 с.

1	2	3	4
2.	<p>Місце лісового господарства в господарському комплексі країни. Характеристика галузей.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Обґрунтуйте структуру групування видів економічної діяльності у сфері лісового та садово-паркового господарства. - Окресліть взаємозумовленість розвитку лісового господарства з іншими галузями економіки. - Які види економічних результатів кожен з ресурсів продукує та які з них є найважливішими для економіки лісового господарства? - Поясніть особливості функціонування підприємств, які займаються веденням лісового господарства. 	7	<ol style="list-style-type: none"> 1. Генсірук С. А. Ліси України. Львів: Наук. тов. ім. Шевченка, УкрДЛТУ 2002. 495 с. 2. Класифікація видів економічної діяльності ДК009:2010. Національний класифікатор України/Держспоживстандарт України від 11.10.2010 № 457. URL: http://www.ubc.ua/Links/codes_ua2 3. Пірс П. Основи економіки лісового господарства / Пер. з англ. Логацький В. М. К. : „Видавничий дім „ЕКО-інформ”, 2006. 224 с. 4. Сенько Є. І. Організація, планування та управління на підприємствах лісового господарства : [навч. посібник]. К. : Знання, 2012. 487 с. 5. Синякевич І.М. Економіка лісокористування: навч. підруч. Львів: ІЗМН, 2007. 402 с.
3.	<p>Основні поняття і характеристика природно-ресурсної бази лісового господарства.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дайте визначення лісів за Лісовим кодексом. - Які категорії земель відносяться до лісових? - Які ресурси лісу вперше стали об'єктом права власності? - Якими економічними показниками характеризується рівень використання лісосировинних ресурсів? - Охарактеризуйте поділ лісів на категорії за функціональними особливостями. - Обґрунтуйте сутнісні особливості й відмінності загального й спеціального використання лісових ресурсів. - Окресліть рівень сучасного використання лісових ресурсів України. Обґрунтуйте власні пропозиції і рекомендації. 	7	<ol style="list-style-type: none"> 1. Пірс П. Основи економіки лісового господарства / Пер. з англ. Логацький В. М. К. : „Видавничий дім „ЕКО-інформ”, 2006. 224 с. 2. Сенько Є. І. Організація, планування та управління на підприємствах лісового господарства : [навч. посібник]. К. : Знання, 2012. 487 с. 3. Синякевич І.М. Економіка лісокористування: навч. підруч. Львів: ІЗМН, 2007. 402 с. 4. Синякевич І.М., Дейнека А.М. Соловій І.М. Лісова політика. Підручник/ За ред. І.М. Синякевича. К.: Знання, 2013. 332 с. 5. Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок : постанова Кабінету Міністрів України від 16 травня 2007 р. № 733. URL: http://zakon1.rada.gov.ua 6. Кобецька Н. Р. Дозвільне та договірне регулювання використання природних ресурсів в Україні : дис. ... докт. юрид. наук : спец. 12.00.06 «Земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право» / Надія Романівна Кобецька. К., 2016. 424 с.

1	2	3	4
4.	<p>Основні засоби в лісовому господарстві</p> <ul style="list-style-type: none"> - Обґрунтуйте сутність поняття основних засобів. - Наведіть класифікацію основних засобів. - За якими вартостями та з якою метою здійснюється облік основних засобів? - За якими ознаками основні засоби поділяються на активні і пасивні? - Що таке моральний та фізичний знос? - Охарактеризуйте показники ефективності використання основних фондів підприємства. - Як здійснюється кругообіг основних засобів? - Що таке амортизація основних засобів. - Які існують джерела відтворення основних засобів. 	7	<ol style="list-style-type: none"> 1. Пірс П. Основи економіки лісового господарства / Пер. з англ. Логацький В. М. К. : „Видавничий дім „ЕКО-інформ”, 2006. 224 с. 2. Сенько Є. І. Організація, планування та управління на підприємствах лісового господарства : [навч. посібник]. К. : Знання, 2012. 487 с. 3. Синякевич І.М. Економіка лісокористування: навч. підруч. Львів: ІЗМН, 2007. 402 с. 4. Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економіка підприємства: [Навч. посіб.]. К. : Центр учбової літератури, 2010. 488 с. 5. Економіка підприємства: [підручник] / За заг. ред. С. Ф. Покропивного. Вид. 2- ге, перероб. та доп. К. : КНЕУ, 2001. 528 с. 6. Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. Й.М. Петровича. Львів: „Магнолія плюс”, видавець В.М.Піча. 2004. 680 с. 7. Назарбаєва Р. Амортизація у формулах та прикладах // Бухгалтерія. №30 (445). 2001. С.119-126.
5.	<p>Оборотні засоби в лісовому господарстві</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дайте визначення оборотних засобів. - Що таке склад і структура оборотних засобів? - Поясніть цикл кругообігу оборотних засобів. - Назвіть показники, які характеризують кругообіг і використання обігових коштів. - Дайте визначення фондів обігу. - Що входить до складу фондів обігу? - Наведіть і поясніть класифікацію оборотних засобів. - Обґрунтуйте джерела поповнення обігових коштів. - Охарактеризуйте шляхи поліпшення використання оборотних засобів. 	7	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сенько Є. І. Організація, планування та управління на підприємствах лісового господарства : [навч. посібник]. К. : Знання, 2012. 487 с. 2. Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економіка підприємства: [Навч. посіб.]. К. : Центр учбової літератури, 2010. 488 с. 3. Економіка підприємства : [підручник] / За заг. ред. С. Ф. Покропивного. Вид. 2- ге, перероб. та доп. К. : КНЕУ, 2001. 528 с. 4. Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. Й.М. Петровича. Львів: „Магнолія плюс”, видавець В.М.Піча. 2004. 680 с. 5. Орлов О. О. Планування діяльності промислового підприємства. [підручник]. К.: Скарби, 2002. 336 с.

1	2	3	4
6.	<p>Кадри, продуктивність праці в лісовому господарстві.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Назвіть та охарактеризуйте показники продуктивності праці. - Назвіть та охарактеризуйте методи вимірювання продуктивності праці. - Окресліть особливості забезпечення підвищення рівня продуктивності праці у лісовому господарстві. - На які групи поділяється персонал підприємства залежно від виконуваних функцій. - Поясніть значення праці в лісовому і садово-парковому господарстві. - Перелічіть шляхи підвищення продуктивності праці. 	7	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сенько Є. І. Організація, планування та управління на підприємствах лісового господарства : [навч. посібник]. К. : Знання, 2012. 487 с. 2. Организация, нормирование и оплата труда : [учеб. пособие] / А. С. Головачев и [др.]; под общ. ред А. С. Головачева. 2-е изд., испр. и доп. М.: Новое знание, 2005.539 с. 3. Про затвердження Тимчасових методичних рекомендацій розрахунку продуктивності праці в цілому в економіці та видами економічної діяльності Наказ. 2008. № 916. URL: http://zakon.nau.ua/doc/?code=v0916665-08. 4. Сенько Є.І. Економіка праці в лісовому секторі: навч. посібник. Л.: НЛТУ, 2007. 107 с. 5. Класифікатор професій ДК 003:2010. Наказ від 28 липня 2010 року, № 327 „Про внесення змін та скасування нормативних документів”. URL : http://www.upk.org.ua/load/.
7.	<p>Заробітна плата у лісовому господарстві</p> <ul style="list-style-type: none"> - Сформулюйте ринкове визначення заробітної плати. Від яких чинників залежить її величина? - Охарактеризуйте функції заробітної плати. - Назвіть та охарактеризуйте принципи вибору форм і систем оплати праці. - Охарактеризуйте основні елементи тарифної системи. - Наведіть форму мотивуючої оплати праці та поясніть позначення. - У чому полягає принцип інформативності при мотивуючій оплаті праці? - Які принципи необхідно враховувати при побудові схем оплати праці? - Обґрунтуйте системи оплати праці при відрядній формі. - Охарактеризуйте системи оплати при погодинній формі 	7	<ol style="list-style-type: none"> 1. Онищенко О.В. Організація виробництва: навч. посібник. К.: Лібра. 2003. 335 с. 2. Орлов О. О. Планування діяльності промислового підприємства. [підручник]. К.: Скарби, 2002. 336 с. 3. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування/ Закон України // ВВР. 2011. № 2-3. URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?page. 4. Про оплату праці/Закон України (із змінами і доповненнями) //ВВР. 1995. № 17. URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg. 5. Про умови оплати праці працівників бюджетних установ природно-заповідного фонду Держлісагентства України. Наказ. 2011. № 545. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0556-12. 6. Синякевич І.М. Економіка галузей лісового комплексу: [підручник]. Львів: Світ, 1996. 184 с.

1	2	3	4
8.	<p>Собівартість і ціноутворення на продукцію лісового господарства</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дайте визначення поняття „витрати” та „собівартість продукції”. - Що таке собівартість продукції лісового господарства? - Охарактеризуйте особливості ціноутворення та стратегію управління цінами на продукцію в лісовому господарстві. - Обґрунтуйте ціни за видами „франко”. - Назвіть основні положення проведення торгівлі необробленою деревиною на аукціонах в Україні. - Що таке біржа? Назвіть її відмінні ознаки. - Дайте визначення аукціону. 	7	<p>1. Озеран В. О., Чік М. Ю. Вплив організаційно-технологічних особливостей лісового господарства на методику обліку та контролю витрат і калькулювання собівартості продукції. 2009. URL : http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Vnulp/Management/2009.17</p> <p>2. Онищенко О.В. Організація виробництва: навч. посібник. К.: Лібра. 2003. 335 с.</p> <p>3. Орлов О. О. Планування діяльності промислового підприємства. [підручник]. К.: Скарби, 2002. 336 с.</p> <p>4. Про ціни і ціноутворення Закон України «» (із змінами і доповненнями) // ВВР. 1990. № 52. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg.</p> <p>5. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) на підприємствах лісового господарства України. – Наказ Державного комітету лісового господарства України від 08.11.2002 р., № 146.</p>
9.	<p>Фінансування і оподаткування лісового господарства</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дайте визначення поняття фінансування. - Охарактеризуйте особливості фінансування виробництва у лісовому господарстві. - Що таке економічна рента? - У чому полягає економічна природа попенної плати? - Поясніть принципи визначення попенної плати в умовах ринкової економіки. - Охарактеризуйте систему оподаткування лісового господарства, при якій об’єктом оподаткування є земля. - Назвіть і охарактеризуйте джерела фінансування лісового господарства. - Охарактеризуйте форми лісових платежів, де базою оподаткування є обсяг заготовленої деревини. 	7	<p>1. Податковий кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2011. №13-14, № 15-16, № 17, ст.112). URL : http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17.</p> <p>2. Сенько Є.І. Організація, планування та управління на підприємствах лісового господарства: [навч. посібник]. К. : Знання, 2012. 487 с.</p> <p>3. Про затвердження Методики визначення обсягів фінансування на утримання 1 га зелених насаджень/ Наказ. 2007. № 2 URL: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/FIN25507.html.</p> <p>4. Про внесення змін до лісового кодексу України/ Закон України від 8 лютого 2006 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua</p> <p>5. Положення (Стандарти) бухгалтерського обліку (станом на 22.04.2011) URL: http://buhgalter911.com/Res/PSBO/.</p>

1	2	3	4
10.	<p>Врахування фактора часу в лісогосподарському виробництві</p> <ul style="list-style-type: none"> - Назвіть і охарактеризуйте чинники, які зумовлюють необхідність врахування фактора часу в лісогосподарському виробництві. - Що таке норма дисконту? Що вона дозволяє робити? - Як називається визначення теперішньої вартості майбутніх грошових потоків? Наведіть формулу. - Що таке пролонгування? Наведіть формулу. - Що таке інвестиційний аналіз? - Що таке чиста теперішня вартість? Як вони використовуються для оцінки ефективності інвестицій? - У чому полягає критика формули Фаустмана. - Які чинники і як саме вони впливають на вартість землі. 	7	<ol style="list-style-type: none"> 1. Про інвестиційну діяльність/ Закон України//Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, № 47, ст.646. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12 2. Про Державне агентство лісових ресурсів України/ Положення. 2011. № 458. URL: http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg. 3. Сенько Є. І. Організація, планування та управління на підприємствах лісового господарства : [навч. посібник]. К. : Знання, 2012. 487 с. 4. Синякевич І. М. Економіка галузей лісового комплексу: [підручник]. Львів : Світ, 1996. 184 с. 5. Пірс П. Основи економіки лісового господарства / Пер. з англ. Логацький В. М. К. : „Видавничий дім „ЕКО-інформ”, 2006. 224 с. 6. Орлов О. О. Планування діяльності промислового підприємства. [підручник]. К.: Скарби, 2002. 336 с.
11.	<p>Економічна ефективність лісового господарства</p> <ul style="list-style-type: none"> - Назвіть та охарактеризуйте види економічних ефектів. - У чому полягає принцип екологічної обачливості в економіці? - Чим відрізняються поняття ефект і ефективність. - Охарактеризуйте базові принципи економічної ефективності лісогосподарських проектів. - Поясніть зміст принципу економічної ефективності «з» та «без». - Охарактеризуйте методику аналізу економічної ефективності на прикладі проекту в лісовому і садово-парковому господарстві. 	8	<ol style="list-style-type: none"> 1. Пірс П. Основи економіки лісового господарства / Пер. з англ. Логацький В. М. К. : „Видавничий дім „ЕКО-інформ”, 2006. 224 с. 2. Сенько Є. І. Організація, планування та управління на підприємствах лісового господарства : [навч. посібник]. К. : Знання, 2012. 487 с. 3. Синякевич І. М. Економіка галузей лісового комплексу: [підручник]. Львів: Світ, 1996.184 с. 4. Орлов О. О. Планування діяльності промислового підприємства. [підручник]. К.: Скарби, 2002. 336 с. 5. Економіка підприємства : [підручник] / За заг. ред. С. Ф. Покропивного. Вид. 2- ге, перероб. та доп. К. : КНЕУ, 2001. 528 с.
	Всього годин:	76	

7. Зразки тестових завдань для проведення модульного контролю.

1. Загальна структура підприємства включає:

- а) основні, допоміжні та. обслуговуючі цехи;
- б) виробничу структуру;
- в) підсобні цехи та господарства;
- г) організації та установи, що займаються обслуговуванням працівників підприємства;
- д) апарат управління підприємства.

2. Під плануванням діяльності підприємства розуміють:

- а) порівняння основних показників його розвитку у звітному і базовому періодах;
- б) процес визначення цілей підприємства, а також засобів і шляхів їх досягнення;
- в) розрахунок майбутньої величини прибутків;
- г) аналіз перспектив розвитку підприємства в порівнянні з іншими підприємствами тієї ж галузі.

3. Ринок як інструмент управління характеризується:

- а) економічною свободою людини;
- б) підпорядкування особистих інтересів членів колективу загальним;
- в) дією законів попиту і пропозиції;
- г) рівновагою інтересів;
- д) дією економічних норм і нормативів.

4. Рентабельність виробництва продукції розраховується:

- а) відношенням, прибутку до обсягу реалізації продукції;
- б) відношенням прибутку до обсягу товарної продукції;
- в) відношенням прибутку до собівартості продукції.

5. Реалізована продукція - це:

- а) продукція, відвантажена покупцям;
- б) продукція, відвантажена і сплачена покупцями;
- в) продукція, яка зберігається на складі підприємства.

6. Фінансове планування - це:

- а) Визначення обсягу фінансових ресурсів, необхідних для виробничо-господарської діяльності підприємства;
- б) визначення джерел надходження фінансових ресурсів;
- в) це визначення обсягу фінансових ресурсів, необхідних для виробничо-господарської діяльності підприємства, а також джерел їх надходження.

7. Основними шляхами збільшення прибутку на промисловому підприємстві є:

- а) підвищення продуктивності праці;
- б) зростання виробництва і реалізації продукції;
- в) зниження собівартості продукції;
- г) поліпшення якості продукції;
- д) розширення асортименту;
- е) підвищення фондівдачі.

8. Основні показники економічної ефективності виробництва становлять:

- а) узагальнюючі показники економічної ефективності (прибуток, рентабельність виробництва);
- б) показники ефективності використання живої праці (трудомісткість продукції, темпи росту продуктивності праці, коефіцієнт ефективності використання робочого часу, ...);
- в) показники ефективності використання основних виробничих фондів (фондовіддача, фондомісткість продукції, рентабельність основних фондів);
- г) показники ефективності використання фінансових коштів (коефіцієнт оборотності оборотних коштів, питомі капіталовкладення, рентабельність інвестицій);
- д) показники якості продукції (частка продукції, яка відповідає кращим світовим і вітчизняним зразкам).

9. Явочна чисельність персоналу підприємства - це:

- а) чисельність робітників згідно зі штатним розписом;
- б) чисельність робітників, за винятком тих, що перебувають у професійних відпусках;
- в) чисельність робітників у відповідності до кількості робочих місць, норм обслуговування, норм часу та норм виробітку.

10. Реалізована продукція не включає:

- а) товарну продукцію;
- б) зміну обсягу незавершеного виробництва;
- в) зміну обсягів відвантаженої неоплаченої продукції.

11. Облікова чисельність працівників - це:

- а) явочна чисельність, збільшена на кількість робітників у відпустці;
- б) явочна чисельність, збільшена на кількість робітників, що перебувають у декретній відпустці;
- в) явочна чисельність, збільшена на кількість працівників, що перебувають у відпустці, на відпочинку після зміни, у відрядженні, на навчанні, декретній відпустці, на лікарняному.

12. Яке з тверджень є помилковим: „Вади ринку виникають внаслідок

...

- а) нездатності ринкового механізму забезпечити оптимальний за Парето розподіл ресурсів”;
- б) зовнішніх ефектів (екстерналій)”;
- в) державного втручання в економіку”;
- г) економічної нестабільності”;
- д) нездатності ринку забезпечити людей суспільними товарами”.

13. Підприємство, яке породжує позитивні екстерналії:

- а) використовує ресурси, повністю відшкодовуючи витрати;
- б) функціонує на ринку з низькою ефективністю;
- в) бере на себе частку витрат з реалізації інтересів інших суб’єктів ринку;
- г) одержує еквівалентний прибуток від своєї діяльності;
- д) перекладає частку витрат на інших суб’єктів ринку.

14. Переваги ринкового механізму:

- а) гарантує певний соціальний захист населення;
- б) монополізм держави, диктат виробника;
- в) сприяє підвищенню ефективності господарювання;
- г) обумовлює безробіття.

8. Перелік питань для підготовки до іспиту

1. Предмет, об'єкт та завдання дисципліни „Економіка лісового господарства”
2. Поняття про економіку як науку.
3. Елементи і питання економіки.
4. Класифікація економічних ресурсів.
5. Місце економіки лісового господарства в системі економічних наук.
6. Основоположні принципи економіки господарювання. Класифікація економічних ресурсів.
7. Поняття лісового господарства.
8. Основні методи дослідження використовувані економікою лісового господарства.
9. Зв'язок економіки лісового господарства з іншими науками.
10. Класифікатор видів економічної діяльності у сфері лісового господарства.
11. Характеристика лісогощодарської та пов'язаної з нею галузей.
12. Підприємства лісового господарства.
13. Місце лісового господарства в господарському комплексі країни.
14. Визначення понять „економічна діяльність”, „вид діяльності”, „галузь діяльності”.
15. Лісове господарство як самостійна галузь матеріального виробництва.
16. Основні вимоги щодо ведення лісового господарства.
17. Підприємство як самостійний суб'єкт господарювання.
18. Валовий внутрішній продукт (ВВП) як один з найважливіших показників розвитку економіку.
19. Валовий внутрішній продукт лісового господарства.
20. Економічна термінологія природно-ресурсної бази лісового господарства.
21. Власність на ліси.
22. Індикатори стану та використання лісових ресурсів.
23. Лісові ресурси світу та України, їх використання.
24. Лісистість як один з основних і загальних характеристик лісових ресурсів.
25. Сутнісні особливості та класифікація основних засобів.
26. Оцінювання основних засобів.
27. Особливості спрацювання основних засобів. Амортизація.
28. Індикатори використання та відтворення основних засобів.
29. Виробничі основні засоби.
30. Невиробничі основні засоби.
31. Особливості обліку основних засобів у лісовому господарстві.
32. Первісна (початкова) вартість.

33. Відновна (відновлювальна) вартість.
34. Залишкова й ліквідаційна вартість.
35. Фізичне (матеріальне) спрацювання.
36. Моральне (техніко-економічне) старіння основних засобів.
37. Чинники впливу на швидкість і розміри фізичного спрацювання основних засобів.
38. Амортизація як процес перенесення вартості основних засобів на вартість створеної продукції (товарів і послуг).
39. Норма амортизації.
40. Показники використання основних засобів.
41. Відтворення основних засобів.
42. Просте відтворення основних засобів.
43. Розширене відтворення основних засобів.
44. Джерела відтворення основних засобів.
45. Оборотні засоби, сутнісні підходи.
46. Кругообіг оборотних засобів.
47. Класифікація оборотних засобів.
48. Показники використання оборотних засобів.
49. Склад і структура оборотних засобів.
50. Основні напрями поліпшення використання оборотних засобів.
51. Економічна сутність продуктивності праці.
52. Показники продуктивності праці.
53. Персонал підприємства. Класифікація кадрів.
54. Показники обороту трудових ресурсів.
55. Мотивація продуктивності праці.
56. Система мотивації підвищення продуктивності праці.
57. Методи мотивації праці.
58. Сутність поняття „заробітна плати”.
59. Структура заробітної плати.
60. Організація оплати праці.
61. Форми і системи оплати праці.
62. Функції заробітної плати.
63. Характеристика тарифної сітки в лісовому господарстві.
64. Основні принципи при виборі форм і систем оплати праці.
65. Сутнісні й класифікаційні особливості витрат.
66. Собівартість продукції лісового господарства.
67. Ціноутворення на продукцію лісового господарства.
68. Механізм формування цін на необроблену деревину на аукціонах.
69. Прямі й непрямі витрати.
70. Групування витрат за статтями калькуляцій.

71. Витрати на лісогосподарські роботи і послуги.
72. Ціноутворення на продукцію лісового господарства.
73. Механізм формування цін на необроблену деревину на аукціонах.
74. Біржа, як постійно діючий ринок масових взаємозамінних товарів.
75. Аукціон, як платформа для публічної торгівлі товарами або майном у попередньо обумовленому місці.
76. Особливості фінансування лісового господарства.
77. Рента в лісовому господарстві.
78. Сутнісні поняття оподаткування.
79. Формування системи оподаткування в лісовому господарстві.
80. Фінансування лісового господарства.
81. Джерела фінансування лісового господарства в Україні.
82. Збір за спеціальне використання лісових ресурсів.
83. Економічна сутність поняття про фактор часу і норму дисконту.
84. Основні фінансові формули для дисконтування і пролонгування.
85. Поняття про інвестування. Критерії оцінки інвестицій.
86. Вибір норми дисконту. Економічно оптимальний оборот рубки.
87. Інвестиції як вид майнових та інтелектуальних цінностей.
88. Чинники впливу на величину вартості землі.
89. Формула Фаустмана.
90. Економічна сутність понять „ ефект” і „ефективність”.
91. Формування прибутку і рентабельності.
92. Базові принципи оцінювання економічної ефективності лісогосподарського виробництва.
93. Оцінювання економічної ефективності лісогосподарських заходів.
94. Види ефектів. Первинний і вторинний економічний ефект.
95. Абсолютний і відносний економічний ефект.
96. Принципи оцінювання економічної ефективності лісогосподарського виробництва.
97. Економічна ефективність проведення рубок догляду.
98. Оцінка економічної ефективності рубок головного користування.
99. Джерела невизначеності у лісогосподарських проектах.

9. Критерії оцінювання знань та підсумкового контролю.

Оцінка знань, умінь та практичних навичок студента з навчальної дисципліни „Економіка лісового господарства” здійснюється за 100-бальною системою.

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів:

- поточного контролю знань;
- підсумкового контролю знань (іспиту).

10.1. Поточний контроль знань студентів здійснюється за двома складовими:

- контроль систематичності відвідування та активності роботи студента на семінарських заняттях протягом семестру;
- контроль за виконанням модульних завдань.

10.1.1. При контролі систематичності та активності роботи студента оцінці підлягають:

- відвідування семінарських занять (до 5 балів за 1 модуль);
- активність на семінарських заняттях (до 5 балів за 1 модуль);
- рівень засвоєння знань програмного матеріалу (до 15 балів за 1 модуль).

Максимальна оцінка контролю систематичності та активності роботи студента становить 25 балів за 1 модуль.

10.1.2. Модульний контроль.

Протягом семестру студенти виконують два модульні завдання, кожне з яких оцінюється в діапазоні від 0 до 25 балів.

Модульне завдання виконується у вигляді виконання тестових завдань, які містять по 10 завдань.

Кожне завдання оцінюється у 2,5 бали.

Максимальна оцінка модульного контролю становить 50 балів.

10.2. Підсумкова оцінка з дисципліни

Підсумкова оцінка складається з суми балів за 2 модульні контролю, і максимально становить 100 балів.

Залежності від кількості набраних балів студент отримує оцінку відповідно до «Тимчасового положення про систему оцінювання навчальної діяльності, порядок проведення, відрахування та поновлення студентів, які навчаються за кредитно-модульною системою організації навчального процесу в УжНУ», згідно нижченаведеної шкали підсумкового контролю:

Мінімальний бал для отримання позитивної оцінки - 50, максимальний - 100	Оцінка за розширеною національною шкалою	Еквівалент оцінки за п'ятибальною шкалою (для розрахунку стипендій)	Оцінка за шкалою ECTS
90 та вище	відмінно	5	A
80-89	дуже добре	4,5	B
65-79	добре	4	C
55-64	задовільно	3,5	B
50-54	достатньо	3	E
35-49	незадовільно	2	FX
1-34	неприйнятно	1	F

Студенти, які з навчальної дисципліни за семестр атестовані оцінкою "незадовільно" (35-49 балів), зобов'язані складати підсумковий модульний контроль. Підсумковий модульний контроль можуть також складати студенти, які бажають покращити семестрову оцінку.

До підсумкового модульного контролю з навчальної дисципліни не допускають студентів, які не виконали усіх видів обов'язкових робіт (лабораторних, практичних, індивідуальних: розрахунково-графічних та розрахункових робіт, рефератів тощо), передбачених робочою навчальною програмою та за результатами модульного контролю мають менше ніж 35 балів.

Підсумковий модульний контроль з навчальної дисципліни студент може не складати, якщо він склав усі модульні контролю та його влаштовує підсумкова (семестрова) оцінка. Якщо студент з метою покращення оцінки виявив бажання складати підсумковий модульний контроль, то йому для цього надається одна спроба. При цьому підсумкова (семестрова) оцінка для таких студентів на екзамені не може бути зменшена.

У разі порушення студентом дисципліни при проведенні підсумкового модульного контролю екзаменатор усуває його від складання іспиту (заліку), виставляючи нуль балів і державну семестрову оцінку "незадовільно" ("незараховано").

Зразок екзаменаційного білета

**Державний вищий навчальний заклад
"Ужгородський національний університет"
Географічний факультет**

Спеціальність „Лісівництво”
Навчальний предмет: Економіка лісового господарства

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 15

1. Місце економіки лісового господарства в системі економічних наук.
2. Особливості обліку основних засобів у лісовому господарстві.
3. Оцінювання економічної ефективності лісгосподарських заходів.

Затверджено на засіданні кафедри лісівництва Протокол № __ від
" __ " _____ 201__ року

Зав. кафедри

Потіш Л. А.

Екзаменатор

Газуда М. В.

Список рекомендованої літератури

Основна література

1. Бобко А. Лісівництво і державна політика щодо користування землями лісгосподарського призначення в Україні// Економіка України. 2012. № 7. С. 70–79.
2. Генсірук С. А., Фурдичко О. І., Бондар В. С. Історія лісівництва в Україні : Навч. посібник для студ. вузів; За ред. С.А. Генсірука. Львів : Світ, 1995. 421 с.
3. Гетьман О. О., Шаповал В. М. Економіка підприємства: [Навч. посіб.]. К. : Центр учбової літератури, 2010. 488 с.
4. Дейнека А.М. Лісове господарство: еколого-економічні засади розвитку. К.: Знання, 2009. 264 с.
5. Дробко Е. В., Левківський В. М. Державне управління та державна політика у сфері лісових відносин: теоретичний аспект// Науковий вісн. Академії муніцип. упр. (Серія “Управління”). 2013. № 2. С. 147–153.
6. Економіка підприємства : [підручник] / За заг. ред. С. Ф. Покропивного. Вид. 2-ге, перероб. та доп. К. : КНЕУ, 2001. 528 с.
7. Економіка підприємства: Підручник / За заг. ред. Й.М. Петровича. Львів: „Магнолія плюс”, видавець В.М.Піча. 2004. 680 с
8. Іванюта В. М., Кожухов Н. И., Моисеев Н. А. Економіка лесного хозяйства: Учебник для вузов. М.: Лесная промышленность, 1983. 272 с.
9. Лісове господарство України. Держлісагентство, Київ. 2017. 64 с.
10. Методичні рекомендації з формування собівартості продукції (робіт, послуг) на підприємствах лісового господарства України. Наказ Державного комітету лісового господарства України від 08.11.2002 р., № 146.
11. Назарбаєва Р. Амортизація у формулах та прикладах // Бухгалтерія. №30 (445). 2001. С.119-126.
12. Пірс П. Основи економіки лісового господарства / Пер. з англ. Логацький В. М. К. : „Видавничий дім „ЕКО-інформ”, 2006. 224 с.
13. Сенько Є. І. Організація, планування та управління на підприємствах лісового і садово-паркового господарства : [навч. посібник]. К. : Знання, 2012. 487 с.
14. Сенько Є.І. Економіка праці в лісовому секторі: навч. посібник. Л.: НЛТУ, 2007. 107 с.
15. Синякевич І. М. Економіка галузей лісового комплексу: [підручник]. Львів : Світ, 1996. 184 с.
16. Теньков С. О. Науково-практичний коментар до Господарського кодексу України : від 16 січня 2003 р. К. : Видавництво А.С.К., 2004. 720 с. (Нормат. док. та комент.).

Додаткова:

17. Ведмідь М. Збільшення площі лісів в Україні: історія, стан та перспективи // Лісовий і мисливський журнал. 2006. № 1 (55) (січень-лютий). С.6.
18. Генсірук С. А. Ліси України Львів: Наук. тов. ім. Шевченка, УкрДЛТУ 2002. 495 с.

- 19.Гринів Л. С. Екологічно збалансована економіка: проблеми теорії : [монографія]. Львів : ЛНУ ім. І. Франка, 2001. 240 с.
- 20.Заверюха М. М. Правове регулювання використання та охорони лісів за лісовим та земельним законодавством України: дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.06 «Земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право» / Марина Михайлівна Заверюха. К., 2017. 225 с.
- 21.Інструкція про порядок ведення державного лісового кадастру і первинного обліку лісів : Наказ Державного комітету лісового господарства України від 01.10.2010 № 298// Офіційний вісник України. 2010. № 100. Ст. 3581.
- 22.Кобецька Н. Р. Дозвільне та договірне регулювання використання природних ресурсів в Україні : дис. ... докт. юрид. наук : спец. 12.00.06 «Земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право» / Надія Романівна Кобецька. К., 2016. 424 с.
- 23.Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
- 24.Мікулін Д. М. Правове регулювання довгострокового тимчасового користування лісами : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.06 «Земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право» / Денис Миколайович Мікулін. Х., 2016. 222 с.
- 25.Порядок ведення державного лісового кадастру та обліку лісів : Постанова Кабінету Міністрів України від 20.06.2007 № 848 // Офіційний вісник України. 2007. № 46. Ст. 1885.
- 26.Порядок спеціального використання лісових ресурсів : Постанова Кабінету Міністрів України від 23.05.2007 № 761 // Офіційний вісник України. 2007. № 39. Ст. 1550.
- 27.Правила використання корисних властивостей лісів : Наказ міністерства аграрної політики та продовольства України від 14.08.2012 № 502//Офіційний вісник України. 2012. № 69. Ст. 2834.
- 28.Правила поліпшення якісного складу лісів : Постанова Кабінету Міністрів України від 12.05.2007 № 724 // Офіційний вісник України. 2007. № 37. Ст. 1478.
- 29.Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25 червня 1991 року// Відомості Верховної Ради України. 1991. № 41. Ст. 546.
- 30.Синякевич І.М. Економіка лісокористування: навч. підруч. Львів: ІЗМН, 2007. 402 с.
- 31.Синякевич І.М., Дейнека А.М. Соловій І.М. Лісова політика. Підручник/ За ред. І.М. Синякевича. К.: Знання, 2013. 332 с.
- 32.Сюйва І. С. Правове регулювання використання лісових ресурсів у сільському господарстві України : дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.06 «Земельне право; аграрне право; екологічне право; природоресурсне право» / Ірина Сергіївна Сюйва. К., 2017. 187 с.
33. Туниця Ю.Ю. Еко-економіка і ринок: подолання суперечностей. К.: Знання, 2006. 314 с.
- 34.Фурдичко О., Дребот О. Лісовий сектор економіки України: проблеми і перспективи розвитку // Економіка України. 2012. № 3. С. 70–79.

35. Янушко А. Д. Экономика лесного хозяйства. Минск: Высшая школа, 1977. 272 с.

Електронний ресурс:

1. Галузева угода між державним комітетом лісового господарства України і профспілкою працівників лісового господарства України на 2010-2012 роки. URL : <http://dklg.kmu.gov.ua/forest/document/34288;/gu.doc>.
2. Земельний кодекс України (із змінами і доповненнями) // ВВР. 2002. № 3, 4. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2768-14>.
3. Історія розвитку лісового господарства. URL : <http://georum.at.ua/publ/26-1-0-14>. 16
4. Класифікатор професій ДК 003:2010. Наказ від 28 липня 2010 року, № 327 „Про внесення змін та скасування нормативних документів”. URL : <http://www.upk.org.ua/load/>.
5. Класифікація видів економічної діяльності ДК009:2010. Національний класифікатор України/Держспоживстандарт України від 11.10.2010 № 457. URL: http://www.ubc.ua/Links/codes_ua2
6. Концепція реформування та розвитку лісового господарства України. 2006. Розпорядження КМУ № 208-р. URL : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=208-2006-%F0>.
7. Лісова сертифікація в Україні : стан і перспективи. – газета „Деревообробник”, 2008. URL : <http://www.derevo.com.ua/>.
8. Лісове господарство, лісова, паперова і деревообробна промисловість: науково-технічний збірник. URL : <http://archive.nbu.gov.ua/portal/natural/lglpdp/>.
9. Лісовий кодекс України (із змінами і доповненнями) // ВВР. 1994. № 17. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3852-12>.
10. Озеран В. О., Чік М. Ю. Вплив організаційно-технологічних особливостей лісового господарства на методику обліку та контролю витрат і калькулювання собівартості продукції. 2009. URL : <http://www.nbu.gov.ua/portal/natural/Vnulp/Management/2009>.
11. Основы устойчивого лесопользования: [учеб. пособие для вузов] / М. Л. Карпачевский, В. К. Тепляков, Т. О. Яницкая, А. Ю. Ярошенко. М. : Всемирный фонд дикой природы (WWF), 2009. 143 [1] с. URL : <http://www.twirpx.com/file/336377/>.
12. Перелік відомостей, що становлять службову інформацію у Державному агентстві лісових ресурсів України : Наказ Державного агентства лісових ресурсів України від 26 травня 2011. № 196. URL: http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=82020.
13. Податковий кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР). 2011. №13-14, № 15-16, № 17, ст.112). URL : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>.
14. Положення (Стандарти) бухгалтерського обліку (станом на 22.04.2011) URL: <http://buhgalter911.com/Res/PSBO/>.
15. Про внесення змін до лісового кодексу України/ Закон України від 8 лютого 2006 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>

16. Про Державне агентство лісових ресурсів України/ Положення. 2011. № 458. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg>.
17. Про затвердження Порядку видачі рішення про виділення лісових ділянок для довгострокового тимчасового користування лісами або відмови в його видачі, переоформлення, видачі дубліката, анулювання зазначеного рішення : проект постанови Кабінету Міністрів України URL: http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/publish/article?art_id=113375&cat_id=104547.
18. Про затвердження Порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок : постанова Кабінету Міністрів України від 16 травня 2007 р. № 733. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>
19. Про затвердження Правил поліпшення якісного складу лісів : постанова Кабінету Міністрів України від 12 травня 2007 р. № 724. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>
20. Про затвердження Тимчасових методичних рекомендацій розрахунку продуктивності праці в цілому в економіці та видами економічної діяльності Наказ. 2008. № 916. URL: <http://zakon.nau.ua/doc/?code=v0916665-08>.
21. Про організацію та проведення аукціонів з продажу необробленої деревини Положення. 2007. № 42. URL: <http://www.derevo.info/ru/content/detail/999>.
22. Про умови оплати праці працівників бюджетних установ природно-заповідного фонду Держлісагентства України. Наказ. 2011. № 545. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0556-12>.
23. Про ціни і ціноутворення. Закон України «» (із змінами і доповненнями) // ВВР. 1990. № 52. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg>.
24. Сертифікація лесных хозяйств по схеме FSC. Газета „Деревообробник”, 2008. URL: <http://www.derevo.com.ua/>.
25. Стандарт „Стандарт ТОВ „Лісова сертифікація” для сертифікації системи лісоуправління на відповідність принципам і Критеріям FSC для України. 2011. URL : <http://fcert.ru/i/misc/FC-STD-02- V1.0%20UKR.pdf>.
26. Derevo-info – інформаційний портал деревообробної галузі. URL: <http://www.derevo.info/>.
27. Gregory G. R. Resource Economics for Foresters. New York: John Wiley & Sons, 1987. 447 pp.
28. Johansson P.O., Lofgren K. The Economics of Forestry and Natural Resources. Oxford, UK: Basil Blackwell, 2008. 229 с.
29. Johansson P.-O., Lofgren K.-G. The Economics of Forestry and Natural Resources. Oxford, UK: Basil Blackwell, 1985. 291 p.

Методичні вказівки для самостійної роботи студентів з дисципліни „Економіка лісового господарства” сформовано на основі:

- Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка лісового господарства» для здобувачів вищої освіти галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство спеціальності 205 Лісове господарство освітньої програми «Лісове господарство»/Розробник: д.е.н., проф. Газуда М. В. Ужгород: ДВНЗ „Ужгородський національний університет”, 2021. 12 с.
- Економіка лісового господарства. Конспект лекцій з дисципліни для студентів освітнього ступеня „Бакалавр” за напрямом 6.090.103 – „Лісове і садово-паркове господарство”/Укладачі: П. В. Кравець, Р. Д. Василюшин, І. П. Лакида, О. П. Павліщук, А. І. Карпук, А. Е. Оборська. Київ. 2015. 106 с.
- Економіка лісового господарства /Програма навчальної дисципліни для студентів 4 курсу за напрямом підготовки 6.090103 „Лісове і садово-паркове господарство” денної форми навчання/ Розробник: В. І. Ліщук. URL: <http://esnuir.eenu.edu.ua/handle/123456789/3111>
- Пірс П. Основи економіки лісового господарства / Пер. з англ. Логацький В. М. К. : „Видавничий дім „ЕКО-інформ”, 2006. 224 с.
- Сенько Є. І. Організація, планування та управління на підприємствах лісового господарства : [навч. посібник]. К. : Знання, 2012. 487 с. та інші.